

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Kommunalavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jan Lånkan, 62 55 10 75

19 OKT 2006

Vår dato
18.10.2006
Arkivnr.
008

Vår referanse
2006/3655
Deres referanse
26.06.2006

Justis- og politidepartementet
P.b. 8005 Dep
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
19 OKT 2006	
SAKSNR.: 200604470	
AVD/KONT/BEH: PBA PBA1 BHH	
DOK.NR. 13	ARKIVKODE: 008

Høring NOU 2006:6 - Når sikkerheten er viktigst

Vi viser til departementets oversendelse av 26.06.2006.

Fylkesmannen vil generelt gi uttrykk for at utredningen gir et omfattende og solid grunnlag for oppfølging og forbedring av sikkerheten i samfunnet. Vi merker oss at samtlige av utvalgets anbefalinger er enstemmige. Dette bør gi grunnlag for en rask og god oppfølging. Vi har enkelte kommentarer til noen punkter i NOUen slik:

1.2.1 - Vi støtter anbefalingen om at Justis- og politidepartementet bør gi nærmere retningslinjer for gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser innenfor de ulike sektorene. Vi mener at dette vil gi grunnlag for bedre samordning. Det vil også være viktig for Fylkesmannens samordning av sektorene regionalt.

1.2.3 - Vi merker oss anbefalingen om nødvendige endringer i sikkerhetsloven om objektsikkerhet, samt at arbeidet med utfyllende forskriftsbestemmelser bør gjennomføres. Videre bør identifisering av hvilke private virksomheter som bør omfattes av sikkerhetsloven, skje gjennom en prosess med et samarbeid mellom virksomhetene, deres organisasjoner og myndighetene. Utgangspunktet må være risiko- og sårbarhetsanalyser som eventuelt vil avdekke mulige skjermingsverdige objekter i virksomhetens besittelse. Vi vil sterkt anbefale slikt samarbeid med næringslivet. Ellers mener vi at det er uheldig at det har gått så vidt lang tid siden sikkerhetsloven ble vedtatt, uten at forskrifter om objektsikkerhet er fastsatt. Dette arbeidet bør nå gis høy prioritet.

1.2.4 - Vi er enig i at sikkerhets- og beredskapsarbeid som knytter seg til kjerneoppgaver i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner bør holdes som en integrert del av virksomheten og ikke settes ut til andre virksomheter. Slik løsning vil være i tråd med hovedprinsippene for god samfunnssikkerhet (ansvar/likhet/nærhet).

1.2.6.3 - Vi merker oss at distribusjonsnettet har en slik nettstruktur at det er svært vanskelig å prioritere levering av strøm til enkeltvirksomheter i knapphetssituasjoner. Vi støtter arbeid for å finne fram til løsninger som kan ivareta behovet så langt som mulig. Vi mener at kritiske samfunnsfunksjoner bør understøttes av reserveaggregater. Det bør vurderes statlig støtte. Østfoldundersøkelsen som er omtalt i pkt 13.2 i NOUen, bør vurderes nøye. Dette kan gi bidrag i forbindelse med drøftinger av kraftsituasjonen og eventuelle tiltak vinteren 2006/2007. Vi merker oss ellers at forholdet til sikkerhetsloven

Postadresse:
Postboks 4034
2306 HAMAR

Kontoradresse:
Statens hus
Parkgt. 36, HAMAR

Telefon:
62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 71

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

E-post: postmottak@finhe.no

http://eph-web/ephortweb/shared.aspx/GetDoc.aspx?JP_ID=136631&JP_HDOKTYPE_G=DOC&WorkFolder=www.fylkesmannen.no/hedmark
1630 JL

Internett:
Side 1 av 5

vurderes statlig støtte. Østfoldundersøkelsen som er omtalt i pkt 13.2 i NOUen, bør vurderes nøye. Dette kan gi bidrag i forbindelse med drøftinger av kraftsituasjonen og eventuelle tiltak vinteren 2006/2007. Vi merker oss ellers at forholdet til sikkerhetsloven ikke er tilstrekkelig avklart hos flere av de store aktørene i kraftsektoren. De kan dermed ikke skjerme informasjon eller objekter i henhold til bestemmelsene i loven og de har heller ikke hjemmel til å foreta sikkerhetsklarering av nøkkelpersonell i den utstrekning det anses formålstjenlig. Vi mener at det raskest mulig må gjøres de nødvendige regelendringer for å ivareta sikkerheten bedre.

1.2.7 - Når det gjelder matforsyning og lagring i den enkelte husholdning, tror vi at lagrene nok varierer en del, men at man må gå ut fra at disse gjennomgående er små. Vi støtter arbeid med kartlegging og forebygging i et godt og nært samarbeid med bransjen (både produksjon og lager/distribusjon).

Når det gjelder forslagene knyttet til trossamfunnenes rolle i forebygging og håndtering av kriser, tror vi at det er viktig å få med flest mulig (helst alle) helt fra starten av, slik at man ikke risikerer at noen trossamfunn føler seg ekskludert. Slikt arbeid bør også følges opp regionalt og lokalt.

4.2.2 - Vi merker oss betenkelighetene omkring aldring av kritisk infrastruktur som kraft- og vann-/avløpssektorene. Vi mener at dette er meget betenkelig på to så viktige infrastrukturuområder. Det bør snarest iverksettes nødvendige tiltak med tilstrekkelig styring og prioritering.

4.2.6 - Vi er enig i at teknologiutviklingen innenfor elektronisk kommunikasjon er en sentral del av samfunns- og velstandsutviklingen. Dette stiller samfunnet overfor nye sikkerhetsutfordringer. Det gir økende avhengighet av elektroniske kommunikasjonsløsninger som er koblet sammen i nettverk. På de fleste sektorer bryter kritiske samfunnsfunksjoner sammen uten tilgjengelighet til elektronisk kommunikasjon. Skadepotensialet er særdeles høyt. Utviklingen kommer hovedsakelig som et resultat av krav til økt effektivitet og fleksibilitet. Vi mener at dette fordrer stor årvåkenhet og en nøye avveining mellom effektivitet og sårbarhet/skadepotensiale. Vi tror det er nødvendig med bredt anlagte risiko- og sårbarhetsanalyser. Resultatene av analysene må tillegges stor vekt og følges opp med nødvendige forebyggende tiltak.

4.3 (jfr 5.4.3) - Vi merker oss omtalen av samordningsbehovet mellom Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Vi mener at det er viktig å se disse aktørenes vurderinger og anbefalinger i sammenheng. På dette grunnlag må det gis koordinerte pålegg og anbefalinger, og det må sørges for at sikkerhetslovens intensjoner følges opp overfor både offentlig og privat sektor. Det må dessuten føres samordnede tilsyn.

6.6.1 - Vi merker oss at det som følge av stramme budsjettammer, er et kontinuerlig krav at offentlige virksomheter effektiviseres. Dette innebærer press i retning av å nedprioritere ikke lovpålagte oppgaver. Eksempelvis må fylkesmannsembeter og kommuner i økende grad prioritere lovpålagte oppgaver. Det hevdes at manglende harmonisering kan føre til at de ulike regelverkene ikke i tilstrekkelig grad ivaretar viktige forhold som gjelder både forebyggende sikkerhet og beredskap på en tilfredsstillende måte ut fra felles, overordnede prinsipper. Vi mener det er riktig å prioritere de lovpålagte oppgavene. Det er derfor viktig at en fullstendig vurdering og harmonisering av lov- og regelverket blir gjennomført så raskt som mulig.

6.6.1.1 - Vi merker oss at utvalgets intensjon med å foreslå en ny lov om beredskap er at den skal virke sammen med sikkerhetsloven med tanke på sikring av kritisk infrastruktur. Det vises ellers til prosjektgruppen under ledelse av Justis- og politidepartementet som har utarbeidet et forslag til lov om sivilforsvar, sivile beskyttelsestiltak og beredskapstiltak. Vi vil understreke viktigheten av å samordne lovarbeidet, jfr behovet for gjennomgang og harmonisering omtalt i punkt 6.6.1 foran.

6.6.1.3 - Vi registrerer at utvalget ønsker å se sammenheng mellom arbeidet med revisjon av sivilforsvarsloven og innføringen av kommunal beredskapsplikt, revisjon av plan- og bygningsloven samt behovet for en referanse i kommuneloven om kommunens ansvar når det gjelder samfunnssikkerhet. Det kan for eksempel i kommuneloven innarbeides en generell bestemmelse om at kommunene plikter å bidra til trygghet og sikkerhet for sine innbyggere. Vi støtter utvalgets vurderinger og vil særlig peke på viktigheten av å forankre ansvaret for samfunnssikkerheten lokalt i kommuneloven.

6.6.1.4 - Vi merker oss at utvalget viser til gjeldende planleggingsforutsetninger for sivilt beredskap som legger opp til at næringslivet i større grad skal ansvarliggjøres. Nærings- og handelsdepartementet har i flere år arbeidet med å tilpasse dette innenfor rammene som gjeldende beredskapslovgivning setter. Det videre arbeidet er i stor grad avhengig av endringer i lovverket og eventuelt endringer i de økonomiske virkemidlene. Utvalget peker på behovet for en modernisering av forsyningsloven og at det er sannsynlig at en ny forsyningslov naturlig bør forankres i Justis- og politidepartementet. Vi støtter i hovedsak utvalgets vurderinger, men vi mener at man bør søke en full integrering av det forsyningsmessige aspektet i en ny generell lov om beredskap. Dette vil gjøre en egen ny forsyningslov overflødig. Vi vil ellers peke på at det må være åpenhet og villighet til å drøfte nødvendige endringer i bruk av økonomiske virkemidler. Investering i samfunnssikkerhet og beredskap er nødt til å koste noe.

6.6.2 - Vi støtter anbefalingen om en utredning av all tilsynsvirksomhet på sikkerhets- og beredskapsområdet. Dette bør sees i sammenheng med gjennomgang og harmonisering av lovverket. Det bør skje en overordnet prioritering av ressursbruken med basis i at tilsynene skal være mest mulig mål- og resultatorientert ift sikkerhets- og beredskapsbehovene. Det bør også vurderes og avklares hvilke tilsyn som skal skje fra sentralt nivå og hvilke som skal skje regionalt/lokalt.

10.4.3.2 - Vi er enig i at Mattilsynet må trappe opp sitt arbeid som tilsyns- og godkjenningsmyndighet innen vannforsyningen. Det er viktig at beredskapsmessige hensyn blir godt ivaretatt når det gjelder laboratorietjenester på matområdet. Kriser i vannforsyningen vil normalt ha lokale virkninger og må håndteres av lokal kriseledelse i kommuner, vannverk og Mattilsyn, eventuelt i samarbeid med andre aktører som politi, sivilforsvar og Fylkesmann avhengig av krisens karakter og omfang. Det må sikres tilfredsstillende kompetanse og tilstrekkelige personellressurser for VA-tjenestene. Vi mener at det kan være nyttig å utrede behovet for en sentral krisestøtteenhet etter modell fra Sverige. Sikkerheten innen VA-sektorene kan også ha stor betydning for folkehelsen.

10.6.3 - Vi støtter tanken om en strengere regulering og en helhetlig sikkerhetstilnærming når det gjelder transport av farlig gods. Dette er et område som kan føre til store konsekvenser for samfunnet. Forebygging må gis høy prioritet selv om det kan føre til noen økte kostnader.

11.4.3 - Vi er enig i utvalgets betenkeligheter når det gjelder bruk av private sikkerhets- og vekterfirmaer som ikke er underlagt den samme kontroll som politiet. Det kan oftest

dreie seg om oppgaver som er tillagt politiet med hjemmel i politiloven, og det kan bli brukt personell uten politifaglig kompetanse. Dette bør drøftes og avklares i sin fulle bredde forankret i Justis- og politidepartementet. Vi er ellers enig i at ansvarsdelingen mellom Heimevernet og politireserven bør vurderes, hva gjelder oppgaver knyttet til vakthold og sikring av kritisk infrastruktur. Dette bør gjennomføres så snart som mulig.

11.6 - kriseledelse

Begrepet skog er i liten grad berørt i dokumentet. Fenomener som skogbrann og stormfelling i skog kan utgjøre trusler mot samfunnsviktig infrastruktur.

Konkrete og nærliggende eksempler er orkanen "Gudrun" i Sverige og de større skogbrannene i Norge sommeren 2006.

I de sentrale skogstrøkene av landet vil større hendelser som brann og stormfelling kunne sette viktig infrastruktur ut av spill over et kortere eller lengre tidsrom. Vegsystemer og jernbane blokkeres, energiforsyning og deler av telenettet faller ut.

Spesielle forhold :

Fenomenene inntreffer relativt sjeldent.

Klimascenariene tilsier større hyppighet.

Når de først oppstår blir ofte omfanget stort.

Nød, rednings og fagtjeneste har begrenset erfaring i å håndtere slike situasjoner.

Hendelsen særpreges av uklare avgrensninger og dels at den ikke er lokalisert til et bestemt punkt.

Dette setter spesielle krav til annen infrastruktur som kart, flybilder og kunnskaper om skog og skogforhold.

Redningsutstyr setter også andre krav enn de man tradisjonelt benytter.

Med bakgrunn i dette foreslås det at krisehåndteringssystemet (lederstøtte systemet) "ICS" (Incident Command System) blir tatt i bruk og gitt mulighetene for nødvendige øvelser når det gjelder større krisehendelser knyttet til skog.

P.t. foregår det 3 prosjekt som prøver ut modellen tilpasset norske forhold (Telemark, Buskerud og Hedmark). DSB følger prosjektene og har bred kjennskap til modellen.

Det vises ellers til avtalen inngått mellom Justis- og politidepartementet, NRK, Telenor, Norkring og Norsk Lokalradioforbund om samarbeid om lokalradiostasjoners virksomhet under kriser og katastrofer av 31.12.01 (Lokalradioavtalen). Vi mener at det er viktig at denne ordningen er avklart og kjent for alle berørte parter. Ordningen bør vedlikeholdes gjennom løpende beredskapsdialog mellom Fylkesmannen, Politimesteren og mediene.

11.6.3 - Vi merker oss at det vises til fylkesmannens ansvar for planmessig koordinering i tilfelle atomulykke, jf. kgl. res. av 26. juni 1998. Vi bemerker at det i dag er kgl res av 17.02.06 som regulerer dette området.

11.6.5.1 - Vi merker oss at det forutsettes et koordinert planverk og at fylkesmannsembetenes vaktberedskap og ansvar innenfor krisehåndtering bør tydeliggjøres. Regelmessige øvelser må gjennomføres for å teste og videreutvikle den nasjonale kriseberedskapen i forhold til mulige infrastrukturkriser. Det bør tilstrebes å benytte SBS/BFF-planverket som en del av øvelsene der det er relevant. Det må sikres at

nevnte planverk er korrekt oppdatert og godt koordinert også på regionalt nivå. Vi vil ellers peke på viktigheten av at øvelsene baseres på oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser. Vaktberedskap hos fylkesmennene må være avklart.

13.2 - Vi merker oss at Riksrevisjonen har vurdert hvorvidt myndighetenes arbeid med IT-sikkerheten i samfunnet er i samsvar med Stortingets forutsetninger. Det konkluderes med at IT-sikkerhetsarbeidet er preget av mange aktører og uklare ansvarsforhold. Det vises også til at Nasjonal strategi for informasjonssikkerhet fra 2003 er gjennomgått. Det konkluderes med at få planlagte tiltak er gjennomført. Vi mener at IT-sikkerheten er et meget viktig område og registrerer derfor Riksrevisjonens konklusjoner som urovekkende. Det må forventes at dette snarest følges opp på en effektiv måte på alle nivå.

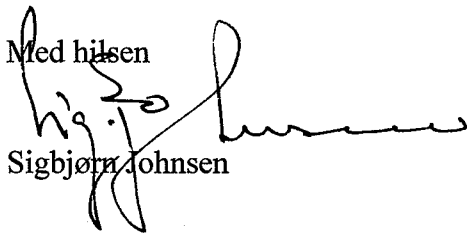
Vedlegg 3 - Vi er enig i påpekingen av hvor viktig det er med forskning og kunnskapsproduksjon. Vi vil hevde at ny og utvidet kompetanse er en viktig forutsetning for styrking av samfunnssikkerheten. Det må prioriteres tilstrekkelige ressurser i den videre prosessen på området.

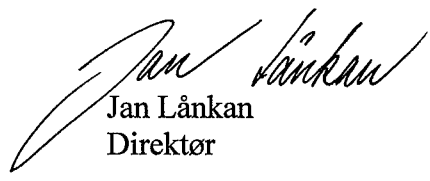
Vedlegg 8 - Vi merker oss at styringsvirkemidlene for forsyningen av legemidler og helsemateriell ikke benyttes. Departementet kan gi forskrift om at apotek, grossister og tilvirkere av legemidler skal ha plikt til å utarbeide beredskapsplan for virksomheten, eventuelt at virksomheten skal inngå i beredskapsplanene til kommuner, regionale helseforetak og helseforetak. Heller ikke disse hjemlene er benyttet ennå. Vi mener at praksis må endres for å bedre leveringssikkerheten og beredskapsplanleggingen på dette viktige området.

En oppsummering av våre synspunkter viser at det i oppfølgingen av utredningen bør være fokus på følgende områder/tema:

- **samordning av tiltak for å bedre sikkerheten**
- **godt samarbeid med det private næringsliv**
- **drøfte bruken og utviklingen av det juridiske grunnlaget**
- **fokus på kraftforsyning, VA-sektoren, matforsyning, elektronisk kommunikasjon**
- **vektlegging av gode risiko- og sårbarhetsanalyser**
- **samordne tilsyn fra myndigheter med beslektede oppgaver**
- **avklare bruken av økonomiske virkemidler for å styrke sikkerheten og beredskapen**
- **sikre kompetanse.**

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Jan Lånkan
Direktør

Kopi: Beredskap/Administrasjon, LA